

Låstad

Vid en extra kommunalstämma med Böja socken i dess skolhus den 17 januari 1893 uttalades önskemål om att postverket skulle hålla ett gående bud från Timmersdala poststation till Katorps och Böje byar. Enskilda personer hade bekostad ett sådant under ca 20 år. Stämman uttryckte också önskemål om en poststation i Låstad och valde ordföranden H Johansson att göra ansökan hos poststyrelsen.

Ansökan byggdes under väl och följdes av ett erbjudande av Emil Johansson i Låstad att förestå den önskade poststationen med 75 kr i ersättning per år. Remiss-behandlingen blev omfattande. Ett förslag att lösa postfrågan genom lantbrevbäring i stället för med en poststation komplicerade ärendet, men postinspektör Adolf Malmgren i Göteborg föreslog i sin sammanfattning, att en poststation skulle inrättas. Det blev också poststyrelsens beslut. Från den 1 juli 1894 var Emil Johansson föreståndare för den då öppnade poststationen.

När järnvägslinjen Skara-Timmersdala öppnades för allmän trafik, blev postlinjen Mariestad-Timmersdala omreglerad till en 48 km lång ringlinje från Mariestad över Ullervad, Ek, Låstad, Tidavad, Ekbyvall, Ullervad och åter till Mariestad. Det blev postföring två gånger i veckan i vardera riktningen.

I detta sammanhang hade man ifrågasatt att behålla poststationen i Låstad. Den visade sig emellertid ha tillräckligt hög omsättning. Emil Johansson satt säkert på sin stol tills döden skilde honom från postarbetet den 8 augusti 1937. Han hade året dessförinnan fått medalj för nit och redlighet i rikets tjänst.

Fröken Charlotta Johansson tog över poststationen och var i tjänst till och med juli 1939, då Märta Ingeborg Ringblom blev föreståndare. När hon flyttade till Lerdala 1957, tog Signe Ingegärd Larsson över poststationen och fick uppleva dess indragning med januari månads utgång 1965.

Posthistoria från en del av Mariestads kommuns landsbygd

Erik Lindgren

Emedan hemmansbrukaren och kvarn-
 arrendatorn Sten Nordström i Norrkvarn åter
 anför klagomål hos Kongl. General Poststyrel-
 sen mot Poststationsförståndaren H. P. Nord-
 berg i Ågrestad, så får undertecknad vordande
 meddela, att bemälda Sten Nordström är
 allmänt känd för en kringelvävar, som
 enda diktan och trakten tyckes gå ut på att
 komma i trakasserier med personer; att han
 vid senaste sammanträdet med länsvärdens råttor
 i Ågresta var ständ för klagsmål och våld mot
 person, men att han genom betalning af en stor
 summa penningar lyckades förlika målet.

Hvad H. P. Nordberg beträffar så tror jag
 mig i Ågrestads kommun vägnar kunna
 intaga, att han på ett mot heder och värdighet
 tillmötesgående sätt skatt sin befattning som
 poststationsförståndare, i ty att han inte
 allenast utlemnas och möttas post på den
 bestämde tiden utan dagur om de han vistas
 på sina rum, samt att han är den kampfä-
 gaste personen i trakten till poststationsför-
 ståndare befattningen vid Ågrestad.

Ågrestad, Hellsås den 14 Januari 1879

Otto Forsgren

Ordf. i kommunalstämman - Månudismän -
 Egare af: 3 mantal Hellsås, 1/2 mantal Lilla Elfstorp
 och 1/4 mantal Gätörpe

Litteratur om svensk post- och samhällshistoria

Detta är en komprimerad sammanfattning. Komplett förteckning med länsangivelser och prisuppgifter
 sänds utan kostnad efter hänvändelse till Erik Lindgren, Blåbärsvägen 4, 352 45 VÄXJÖ (Tel 0470-19354)

1. Kommunikation i grånsbygd (bok 176 sidor)
2. Kommunikation i Västbo (bok 192 sidor)
3. Posthistoria från Ljungby kommun (bok 144 sidor)
4. Kommunikation i Allbo (bok 224 sidor)
5. Kommunikation i Kinnevald (bok 112 sidor)
6. Kongaposten (bok 162 sidor)
7. Berättelser från glesbygd (bok 180 sidor)
8. Mitt i Småland (bok 96 sidor)
9. På post i Mo härad (bok 112 sidor)
10. Posten i Njuding (bok 176 sidor)
11. Humlegubbar (bok 176 sidor)
12. Tunalänspost (häfte 40 sidor)
13. På post i Norra Småland (bok 176 sidor)

Alla härefter avser småskrifter, 20 - 50 sidor

- 16 Filatelli i postens cirkulär under 150 år
- 17 Postorters namn som försvann
- 18 Ortnamn i postadresser
- 19 Ortnamnsrevisionen 1939
- 20 Något om posten vid järnvägen Stockholm-Uppsala
- 21 Något om posten utmed Dala-Hälsinglands järnväg
- 22 Något om posten utmed Gävle-Ockelbo järnväg
- 23 D:o Dala-Ockelbo-Norrundets järnväg
- 24 D:o Gävle-Dala järnväg
- 25 D:o statsbanan Karlberg-Värtan
- 26 D:o Uppsala-Gävle järnväg
- 27 D:o Norrländska tvärbanan Sundsvall - Storlien
- 28 D:o Norra Stambanan
- 29 D:o Byvalla - Långshyttan
- 30 D:o statsbanan Mellansel - Ömsköldsvik
- 31 Posthistoria från Forsheda
- 32 Posthistoria från Kåkindes härad
- 33 Kortlivade postnamn i Örebro län
- 34 Posten vid Nora-Kariskoga och Vikern-Möckelns järnvägar
- 35 Posten vid järnvägarna Strömtorp - Otterbäcken och Gullspång - Torved
- 36 Posten vid järnvägen Hässleholm - Kristianstad
- 37 Posten vid järnvägen Hässleholm - Veinge
- 38 Posten vid järnvägen Eslöv - Kristianstad
- 39 Posten vid järnvägen Kristianstad - Brösarp
- 40 Posten vid järnvägen Lund - Harlösa
- 41 Posten vid järnvägen Ystad - Sankt Olof
- 42 Posten vid järnvägen Brösarp - Ystad
- 43 Litet om posten vid Inlandsbanan
- 44 Något om posten i Handbörds härad
- 45 Något om posten i Norra Möre
- 46 Posten vid järnvägen Norrköping - Arkösund
- 47 Glimtar från posten i Södra Möckleby (Degerhamn)
- 48 Posthistoria från Jula-trakten
- 49 Posthistoria från Vedens härad
- 50 Posten vid Krösnabanan (Älmeboda-Nättraby)
- 51 Posthistoria från Ronneby
52. Om posten vid Blekinge kustbana
- 53 Posthistoria från Rognäs
- 54 När posten kom till Arneberg
- 55 Posthistoria från Vargbacken
- 56 Posten vid järnvägen Dalby-Bjärsjölagård
- 57 Posthistoria från Helgebodafors
- 58 Posthistoria från Kållands härad
- 59 Posthistoria från Karlsborgs kommun
- 60 Posthistoria från Kinne härad
- 61 Glimtar från posten i Väskinde
- 62 Posthistoria från Barne härad
- 63 Posthistoria från Åse härad
- 64 Posthistoria från Laske härad
- 65 Posthistoria från Frökinds härad
- 66 Posthistoria från Gudhems härad
- 67 Om post i Skövde kommuns landsbygd
- 68 Posthistoria från Töreboda kommun
- 69 Posthistoria från Gullspångs kommun
- 70 Posthistoria från en del av Mariestads kommun
- 71 Posthistoria från Ransbergs socken i Västergötland
- 72 Posthistoriska glimtar från Lunds kommun
- 73 Posthistoria från Tofteryds socken
- 74 Något om posten i Gärdlösa-trakten
- 75 Posthistoria från Valla socken på Tjörn i Bohuslän
- 76 Något om kortlivad post i Halland
- 77 Posthistoria från Asarums socken
- 78 Posthistoria från Sölvesborgs kommun
- 79 Posthistoria från Blekingekusten
- 80 Posthistoria från Fridlevstad, Hjortsberga, Ringamåla, Sillhövda och Öjehult i Blekinge
- 81 Kortlivade postnamn i Uppland
- 82 Kortlivade postnamn i Västmanland
- 83 Några kortlivade postnamn i Östergötland
- 84 Poststationer vid Nordvästra stambanan
- 85 Kortlivad skånsk post, del 1 f d Malmöhus län
- 86 Kortlivad skånsk post, del 2 f d Kristianstads län
- 87 Posthistoria från Villands härad
- 88 Posthistoria från Möklinta socken och jvg Sala-Krylbo
- 89 Kortlivade postnamn i Gävleborgs län
- 90 Kortlivade postnamn i Kopparbergs län
- 91 Kortlivade postnamn i Jämtlands län
- 92 Kortlivade postnamn i norra Sverige
- 93 Posthistoria från Inlands Nordre härad
- 94 Posthistoria från Inlands Södre härad
- 95 Posthistoria från Tunge härad
- 96 Posthistoria från Lane härad
- 97 Posthistoria från Tanums härad
- 98 Posthistoria från Bullarens och Sörbygdens härader
- 99 Posthistoria från Kville härad
- 100 Ersatt med nr 200, med ett mera fullständigt register
- 101 Något om posten vid järnvägen Tingsryd Bredåkra
- 102 Något om posten i Råå
- 103 Posthistoria från Rydaholms socken
- 104 Anteckningar om posten i Tving
- 105 Om posten i trakten av Synnerby
- 106 Om posten i Sexdrega pastorat

VI

- 107 Något om posten i Listerby socken
 108 Om posten i Södra Kind
 109 Om posten i Madesjö
 110 Om posten i Västra Eds pastorat
 111 Om posten i Gärdserums pastorat
 112 Om posten i Gamleby och Överums pasatorat
 113 Posten vid järnvägen Malmö - Genarp
 114 Posten vid järnvägen Limmared - Holsljunga
 115 Om posten i Svenljunga pastorat
 116 Om posten i Kind vid gränsen till Småland
 117 Om posten i Olofströms kommun
 118 Om posten vid Västra Centralbanan
 119 Posten i trakten av Kvänum
 120 Om posten i Bjuvs kommun
 121 Posten i Varola, Vårsås och Mofalla i Västergötland
 122 Om posten i Fröjereds pastorat
 123 Poststationer vid järnvägen Uddevalla-Herrljunga
 124 I Sydost; posthistoria från Östra härad i Blekinge
 125 Om posten i Hällaryds paastorat
 126 Posten vid smalspåret Växjö-Västervik
 127 Posthistoria från Söderåkra
 128 Posten i Arby pastorat
 129 Posten i Vintrosa pastorat
 130 Posten i Högsby pastorat
 131 Posten i Höks härad
 132 Landsbygdspost i Skara kommun
 133 Posthistoria från Ore socken
 134 Aspelandspost
 135 Poststationer vid järnvägen Bränninge - Väderstad
 136 Om post i Ovanåkers kommun
 137 Om posten i Hästveda och Stoby pastorat
 138 Posthistoria från Förslövs och Hjärnarps pastorat
 139 Posten vid järnvägen Norrköping - Valdemarsvik
 140 Posthistoria från Vilske härad
 141 Om post vid järnvägen Jönköping - Gripenberg
 142 Posthistoria från Alingsås kommun
 143 Posthistoria från Bollebygd härad
 144 Posthistoria från Vättle härad i Västergötland
 145 Posthistoria från Kinnefjärdings härad
 146 Landsbygdspost i Strtanda härad
 147 Posthistoria från Saleby pastorat och Jungs socken
 148 Posthistoria från Vårgårda kommun
 149 Posthistoria från Malma socken i Västergötland
 150 Posthistoria från Viste härad
 151 Posthistoria från Ale härad
 152 Posthistoria från Skurups kommun
 153 Posten vid järnvägen Malmö - Ystad
 154 Posten vid järnvägen Börringe - Östratorp
 155 Om post i Norra Härene socken
 156 Posten vid järnvägen Borås - Ulricehamn
 157 Posten vid järnvägen Malmö - Simrishamn
 158 Kortlivade poststationer i sydöstra Skåne
 159 Posten vid järnvägen Kristianstad - Älmhult
 160 Kortlivad post på Gotland
 161 Några poststationer i Norra Tjust
 162 Posthistoria från Klippans kommun
 163 Posthistoria från Kärdå
 164 Landsbygdsppost vid Mariestad - Kinnekulle järnväg
 165 Posten vid järnvägen Hästveda - Karpalund
 166 Landsbygdspost i södra Tjust
 167 Posthistoria från Habo och Mullsjö kommuner
 168 Posthistoria från Tidaholms kommun
 169 Posthistoria från södra MARK
 170 Posthistoria från nordvästra Mark
 171 Posthistoria från BORDÖSTRA MARK
 172 Poststationer vid järnvägen Älmhult - Sölvesborg
 173 Posthistoria från Arnäs' socken
 174 Landsbygdspost vid jvgn Trollhättan - Nossebro
 175 Posthistoria från Valbo härad i Dalsland
 176 Posthistoria från Tierps kommun
 177 Posthistoria från Vette härad i Bohuslän
 178 Posthistoria från Seved hätrad i Kalmar län
 179 Kortlivad sömrländsk post, del 1
 180 Kortlivad sömrländsk post, del 2
 181 Om posten vid järnvägen Kilafors - Söderhamn
 182 Kortlivade småländska postnamn
 183 Kortlivade postnamn i Värmland
 184 Posthistoria från Harjagers hörad
 185 Kortlivade postnamn i Västergötland
 186 Om posten i Nordmarks socken i Färnebo härad
 187 Om posten vid Norbergs järnväg
 188 Om posten vid järnvägen Eslöv - Ystad
 189 Posthistoria från Torsås' pastorat i Kalmar län
 190 Något om posten vid Nordmark - Klarälvens järnväg
 191 Om posten vid Karlstad - Munkfors' järnväg
 192 Posten vid Skåne - Smålands järnväg, södra delen
 193 Posthistoria från Ljungby socken i Kalmar län
 194 Om posten i Byarums, Åkers och Kävsjö socknar
 195 Posthistoria från Fryle, Gällaryds och Hagshults socknar i Jönköpings län
 196 Om posten i Hånge, Tännö och Voxtorps socknar
 197 Om posten vid järnvägen Örebro - Svartå
 198 Posthistoria från Karlslunda pastorat
 199 Posthistoria från tolv orter i Södra Möre härad
 200 Guide för post- och samhällshistoria från mer än 4000 orter
 201 Något om posten i Robertsfors kommun
 202 Något om posten på Västra Orust
 203 Posthistoria från Sotenäs kommun
 204 Posthistoria från Östra Orusts härad
 205 Posthistoria från Flundera härad
 206 Om posten vid Mellersta Östergötlands järnväg
 207 Posthistoria från Redvägs härad
 208 Posthistoria från Ås härad
 209 Posthistoria från Gärdslösa pastorat
 210 Posthistoria från Glömminge och Torslunda pastorat
 211 Posthistoria från Mörbylånga pastorat
 212 Posthistoria från Södra Möckleby pastorat
 213 Posthistoria från Köpings pastorat på Öland
 214 Posthistoria från Högby pastorat på Öland
 215 Postutställningsmansplatser
 216 Om posten vid Gotlands järnvägar. 1878 års linjedel
 217 D:o, fortsättningen av 1878 års linjedel
 218 Något om posten i Nässjötrakten
 219 Om posten vid och omkring järnvägen Visby - Lärbo
 220 Något om Postens historia på Tjörn
 221 Något om postens utveckling i Gåsene härad och angränsande socknar i Älvsborgs län

VII

- 222 Posthistoriska glimtar från Gällivare kommun
 223 Något om posten vid järnvägen Frövi - Ludvika
 224 Något om posen vid Malmö - Kontinentens järnväg
 225 Något om posten på Stångenäset
 226 Om posten vid jvgn Malmö - Vellinge - Trelleborg
 231 Posthistoria från Öckerö kommun
 228 Posthistoria från Bankekinds härad
 229 D:o Inlands Fräkne och Inlands Torpe härader
 230 Posthistoriska glimtar från Arjeplogs kommun
 231 Posthistoria från Säfte
 232 Posthistoria från norra Gotland
 233 Om posten vid jvg:na Slite - Klintehamn - Hablingbo
 234 Gotländsk utpost i öster
 235 Posthistoria från Östervåla pastorat
 236 Något om posten vid jvgn Göteborg - Borås
 237 Posthistoria från Laxå kommun
 238 Posthistoria från Hallsbergs kommun
 239 Posthistoria från Fjärde härad
 240 Posthistoria från Värmlandsnäs
 241 Posthistoria från Visnups härad
 242 Posthistoria från Silleruds socken
 243 Posthistoria från Årstad härad
 244 Posthistoria från Faurås härad
 245 Posthistoria från Nordmarks härad
 246 Posthistoriska glimtar från Resele socken
 247 Posthistoriska glimtar från Kils socken i Värmland
 248 Posthistoriska glimtar från Jösse härad
 249 Något om popsten vid Östra Värmlands järnväg
 250 Posthistoria från Färnebo härad
 251 Posthistoria från Fryksdals härad del 1
 252 D:o, del 2 (postanstalter öppnade efter år 1875
 253 Posthistoria från Älvdals härad
 254 Om posten vid Lelångbanan
 255 Posthistoria från Vedbo härad i Dalsland
 256 Posthistoria från Tössbo härad i Dalsland
 257 Posthistoria från Grums härad i Värmland
 258 Posthistoria från Gillbergs härad
 259 Posthistoria från Leksands kommun
 260 Posthistoria från Nordals härad i Dalsland
 261 Posthistoria från Nyeds, Väse och Ölme härader
 262 Posthistoria från Sundals härad i Dalsland
 263 Posthistoria från Sätters kommun i Dalarna
 264 Posthistoria från Gagnefs kommun i Dalarna
 265 Posthistoria från Forshälla och Resteröds socknar
 266 Posthistoriska anteckningar från Hisings härader
 267 Posthistoria från Kinda härad
 268 Posthistoria från Bråbo och Lösings härader
 269 Posthistoria från Valkebo och Vifolka härader
 270 Posthistoria från Dals och Lysings härader
 271 Posthistoria från Göstrings härad
 272 Posthistoria från Aska och Bobergs härader
 273 Posthistoriska anteckningar från Gullbergs härad
 274 Posthistoria från Memmings och Åkerbo härader
 275 Posthistoria från Finspånge läns härad
 276 Posthistoria från Hammarkinds härad
 277 Posthistoria från Hanekinds härad
 278 Posthist oria från Ydre härad
 279 Posthistoria från Skärkinds härad
 280 Något om posten vid järnvägen Hudiksvall - Bergsjö
 281 Något om posten vid Vimmeerby - Ydre järnväg
 282 Något om posten vid järnvägen Örebro - Norrköping
 283 Något om posten vid Östra stambanan
 284 Något om posten vid järnvägen Järna - Åby
 285 Något om posten vid Krylbo - Mjölby
 286 Något om posten vid Köping - Hults järnväg
 287 D:o vid järnvägen Köping - Uttersberg - Riddarhyttan
 288 Något om posten vid Östra Centralbanan
 289 D:o Norsholm - Åtvidaberg - Västervik
 290 Något om posten vid Sala - Gysinge - Gävle järnväg
 291 Något om posten vid Falkenbergs järnväg
 292 Något om posten utmed Varberg - Åtrans järnväg
 293 D:o Kinnared - Fegens och Fegen - Åtrans järnväg
 294 D:o Runhällen - Enköpings järnväg
 295 D:o Hämösand - Sollefteå järnväg
 296 Något om posten utmed Rimbo - Sunds järnväg
 297 Något om posten utmed Upsala - Lenna järnväg
 298 D:o Stockholm - Rimbo och Södra Roslags kustbanan
 299 D:o jvgn Dannemora - Harg och Faringe - Gimo
 300 Post-i-butik
 301 Något om posten vid järnvägarna Limesforsen - Brintbodarne och Vansbro - Malung
 302 Något om posten vid järnvägen Säma - Limesfors
 303 Något om posten vid Norra Södermanlands järnväg
 304 Något om posten vid Mellersta Södermanlands jvg
 305 Något om posten vid Stockholm - Nynäs järnväg
 306 Något om posten vid jvgn Helsingborg - Ängelholm
 307 D:o Åstorp - Mölle och dess närhet
 308 D:o Fen - Oxelösund och dess närhet
 309 D:o Kolbäck - Flen och Rekarne - Valskog
 310 Något om posten vid Västra Stambanan, del 1
 311 Något om posten vid Västra Stambanan, del 2
 312 Något om posten vid jvgn Billsholm - Landskrona
 313 Något om posten vid järnvägen Eslöv - Klippan
 314 Något om posten vid järnvägen Eslöv - Helsingborg
 315 Något om posten vid jvgn Helsingborg - Hässleholm
 316 Något om posten vid jvgn Ängelholm - Landskrona
 317 D:o Västkustbanan, delen Malmö - Åstorp
 318 D:o Västkustbanan, delen Ängelholm - Halmstad
 319 D:o Västkustbanan, delen Halmstad - Varberg
 320 D:o Västkustbanan, delen Varberg - Göteborg
 321 D:o Stockholm-Västerås-Bergslagens jvgar, del 1
 322 D:o Stockholm-Västerås-Bergslagens jvgar, del 2
 323 D:o Stockholm-Västerås-Bergslagens jvgar, del 3
 324 D:o Mora - Älvdalens järnväg
 325 D:o Falun - Rättvik - Mora järnväg
 326 D:o Falun - Västerdalens järnväg
 327 Något om posten vid stambanan gm övre Norrland delen Bräcke - Långsele
 328 D:o, delen Långsele - Anundsjö
 329 D:o, delen Anundsjö - Vännäs
 330 D:o, delen Vännäs - Jörm
 331 D:o, delen Jörm - Boden
 332 Något om posten vid järnvägen Hoting - Långsele
 333 Något om posten vid järnvägen Storuman - Hällnäs
 334 Något om posten vid jvgn Nässjö - Oskarshamn
 335 Något om posten vid Stockholm-Saltsjöns järnväg
 336 D:o närmast Helsingborg-Råå-Ramlösa järnväg
 337 Något om posten i Ströms socken i Jämtland

VIII

- 338 Något om posten vid järnvägen från Växjö via Tingsryd till Blekingegränsen
339 Något om posten vid bohusslänska längdbanan
340 Något om posten vid Bergslagens järnvägar
341 Om postens historia i Enköpings kommun
342 Posthistoria kring järnvägen Halmstad - Värnamo
343 Något om posten vid järnvägen Kävlinge - Sjöbo
344 Posten vid järnvägen Halmstad - Bolmen
345 Om posten i Viske härad
346 Om posten i Himle härad
347 Om posten i Kvibille, Skavböke, Slättåkra, Steninge och Tylösand
348 Postfolkets vedermödor på 1800-talet
349 Posten vid järnvägen Hör - Hörby och dess närhet
350 Posten vid järnvägen Lund - Trelleborg
351 Posten vid S:a stambanan, del Malmö - Hässleholm
352 D:o, delen Hässleholm - Nässjö
353 D:o, delen Nässjö - Falköping
354 Posten vid Skåne-Smålands järnväg, norra delen
355 Posten vid järnvägen Borås - Alvesta
356 Posten vid järnvägen Vislanda - Bolmen
357 Posten vid järnvägen Vislanda - Karlshamn
358 Några kuriösa brev
359 Posten vid järnvägen Rydsgård - Trelleborg
360 Posten vid järnvägen Ängelholm - Klippan
361 Posten vid järnvägen Alvesta - Karlskrona
362 Posten vid järnvägen Kalmar - Karlskrona
363 Posten vid järnvägen Berga - Kalmar
364 Posten vid järnvägen Ystad - Skivarp
365 Posten vid järnvägen Värnamo - Nässjö
366 Posten vid järnvägen Nässjö - Kalmar
367 Posten vid järnvägen Hudiksvall - Ljusdal
368 Posten vid järnvägen Landskrona - Kävlinge - Lund
369 Posten vid järnvägen Mönsterås - Fagerhult
370 Posten vid järnvägen Emmaboda - Kalmar

- 371 Posten vid järnvägen Oskarshamn - Älgshultsby
372 Posten vid Östra Värends järnväg
373 Posten vid järnvägen Sävsjö - Målilla station
374 Posten vid järnvägen Jönköping - Vaggeryd
375 Posten vid järnvägen Sölvesborg - Hörviken
376 Posten vid järnvägen Torsås - Gullaboby
377 Posten vid järnvägen Uppsala - Enköping
378 Posten vid Ostkustbanans södra del
379 Posten vid järnvägen Bastuträsk - Skelleftehamn
380 Posten vid järnvägen Lysekil - Munkedal
381 Posten vid Malmbanan (södra delen)
382 Posten vid Malmbanan (norra delen)
383 Posten vid järnvägen Skara - Timmersdala
384 Posten vid Säfsnäs Jernväg
385 Postmästaröden i anslutning till Södra stambanans tillkomst
386 Om och kring några postorter i Färs härad i Skåne
387 Posthistoria från Viste härad i Jönköpings län
388 Posthistoria från Tveta härad i Jönköpings län
389 Något om posten i Gärdhs härad i Skåne
390 Dito på landsbygden i f d Kristianstads län
391 Dito på landsbygden i f d Malmöhus län

Åtskilliga av dessa skrifter har tillkommit på grund av förfrågningar från mina läsare. Om Du har något speciellt önskemål, skriv till mig, så skall jag undersöka, om jag kan hjälpa Dig med någonting trots att jag inte längre har tillgång till något omfattande arkiv. Det kan eventuellt leda till ett nytt häfte i serien.

Adress: Erik Lindgren, Blåbärsvägen 4, 352 45 VÄXJÖ

Förord

I häftena "Posten vid Mariestad-Kinneulle järnväg" och "Posthistoria från Jula-trakten" har jag tidigare berättat om utvecklingen för några poststationer inom nuvarande Mariestads kommun. På begäran kompletterar jag nu de berättelserna genom detta häfte. Det berör de poststationer inom kommunens gränser, som inte finns medtagna i de nämnda häftena.

Under den mycket expansiva perioden för postverket i slutet av 1800-talet var Christian Theodor Been postmästare i Mariestad (1863-1891). Han fick engagera sig i bl a organisationen av postnätet i anslutning till att ansvaret för kronobrevbäringen övertogs av postverket (1875 i Västergötland) och de många ändringarna under den närmast följande tiden med t ex införande av lantbrevbäring. Såsom postmästare i länshuvudstaden hade han postinspektors titel och var den som hade närbakten med landskansliet i frågor som gällde väsentliga omorganisationer. Vi har kunnat läsa hans uttalanden i de nyss nämnda häftena och han förekommer naturligtvis också i detta häfte. Hans efterträdare Johan Petter Rothman (1891-1895) verkade under en tid, då postverket hade nått viss stabilitet även ekonomiskt och det fanns utrymme för att inrätta kompletterande poststationer och även öka postföringsfrekvensen från de två veckoturer som var den vanligaste lösningen i samband med kronobrevbäringsreformen.

De sju poststationer som behandlas i detta häfte presenteras i kronologisk ordning efter tillkomstdatum. Fyra av dem öppnades samtidigt i anslutning till kronobrevbäringsreformen. De placeras sinsemellan i bokstavsordning.

Till ledning för dem som vill fördjupa sig lämnar jag någon gång uppgift om diarienummer vid Postens centralarkiv. Med stöd av dessa kan man vid besök där underlätta för personalen att ta fram de aktuella ärendena.

Jag är glad för varje kontakt med mina läsare och tar gärna emot synpunkter på såväl innehåll som utformning av häftet. Jag skriver förlagan på en Acer ordbehandlare,

Växjö den 15 juli 1992

Erik Lindgren

Hasslerör

I ett brev till länsstyrelsen i Mariestad redovisade poststyrelsen den 8 december 1874 i vilken omfattning upprättade nya kontrakt om postföring resp uppehållande av befattningar som poststationsföreståndare blivit godkända. Kontrakten hade upprättats villkorligt av representanter för länsstyrelsen för "de postanstalter och postgångar, vilkas inrättande vore erforderligt i följd av kronobrevbäringens upphörande" och nu underställts poststyrelsens prövning. Ett fåtal blev inte godkända av skilda skäl.

Kronofjärdingsmannen Anders Lundvall utsågs till föreståndare för den poststation som inrättades med namnet Hasslerör för Hassle-Berga-Enåsa socknars behov. Hans årsarvode fastställdes till 200 kr.

Då och då hände det att konkurrenter till befattningen som poststationsföreståndare lät höra av sig. Den 29 augusti 1896 skrev sålunda lanthandlaren A E Kullgren till poststyrelsen och anmälde sig som intresserad av att få sköta poststationen i Hasslerör. Skälet för detta angav han på följande sätt i början av sitt brev:

"Som jag bedriver diversehandel härstädes cirka 500 meter norr om den nuvarande poststationen och utmed stora allmänna landsvägen och som därtill de största postintressenterna bor ytterligare norr om mig och således fördelaktigt läge för poststationens förflyttande så vill jag härmed ödmjukligen anmäla mig såsom sökande till poststationsföreståndarebefattningen i Hasslerör mot ett årligt arvode å kr 125."

Brevet föranledde undersökning av förhållandena kring poststationens placering. Den hade ju hamnat hos fjärdingsmannen kanske mest på grund av att man tog hänsyn till civilstatspersonernas bekvämlighet när det gällde poststationer på grund av kronobrevbäringens upphörande. Men Lundvall hävdade i sitt remissyttrande den 8 september 1896 att "bättre och centralare läge än Hasslerörs poststation för närvarande har, finnes icke inom Hassle socken, vilket kan intygas av församlingens med-

lemmar. Den är belägen intill häradets tingsställe, Hasslerörs gästgivaregård och där vägarna från trenne håll sammanträffar, även är det rikstelefonstation på platsen".

Lundvall förklarade också anledningen till att konkurrenten Kullgren hade låtit höra av sig: "orsaken varför Kullgren vill hava poststationen flyttad till sig, är att jag här på platsen har drivit diversehandel i 22 års tid, och Kullgren för cirka 2 år sedan öppnade diversehandel".

Postmästare Oskar Janson i Mariestad höll sin poststationsföreståndare om ryggen i sitt yttrande den 18 september 1896 och postinspektör Otto Schütz i Göteborg föreslog poststyrelsen att lämna framställningen utan åtgärd. Så blev det också, men Kullgren fick inte del av beslutet förrän han själv gjort en påminnelse i december 1896.

Anders Lundvall satt lugnt kvar som poststationsföreståndare, men tillkomsten av järnvägen mellan Mariestad och Gårdsjö medförde förändring för hans del. Tf postmästare E L Larsson i Mariestad sände efter anmodan av postinspektionen den 21 september 1909 ett "bevis om uppsägning av det mellan Kungl.Generalpoststyrelsen och A Lundvall den 8 december 1874 avslutade kontrakt om bestridande av befattningen som föreståndare för poststationen i Hasslerör". Det är närmast unikt att ett vid kronobrevbäringens upphörande avslutat kontrakt varit oförändrat under så lång tid som 35 år. De flesta av 1875 års poststationsföreståndare hade efter framställning om löneförbättringar fått nya kontrakt relativt tidigt. Men Lundvall hade skött sin lanthandel och post på samma gång och uppenbarligen varit nöjd med tillvaron även som fjärdingsman.

Kungörelse,

angående dels öppnande dels indragning af poststationer.

Den 1 nästa januari, då järnvägslinjen Mariestad—Gårdsjö upplättes för allmän trafik, öppnas poststation vid en hvar af trafikstationerna *Fagerlid* och *Hasslerör* inom Skaraborgs län.

Samtidigt indragas de nuvarande poststationerna i *Fagerlid* och *Hasslerör* inom samma län. Stockholm den 30 december 1909.

JULIUS JUHLIN.

Nu fanns det ett beslut att poststationen skulle upphöra när tågen började gå. Det gjorde de med 1910 års ingång och då överlämnade Lundvall stämpel och sigill till järnvägens stationsföreståndare. I stationshuset öppnades en s k förenad poststation, där järnvägsbefälet ansvarade för postservicen. Efter en kort vakans tillträdde Olof Vestergren formellt som ansvarig för både post och järnväg den 15 januari 1910. Han hade varit föreståndare för den förenade poststationen i Anten sedan sekelstarten. Då öppnades nämligen den södra sträckningen av järnvägen för allmän trafik.

Vestergren avled i april 1926. Efter en vakansperiod flyttade Klas Johan Kroon från Svaneberg till Hasslerör den 5 juni 1926 och var i tjänst till och med 1930. Därefter ansvarade följande ordinarie järnvägsmän för poststationen i Hasslerör till dess indragning den 1 november 1966: Axel Herman Lindberg (1931-1936), Gustaf Henning Ström (1937-1950), Sven Georg Gullberg (1950-1954), Per Olof Larsson (1954-1958) och Nils Vilhelm Harry Edvardsson (1958-1966).

Övergångsvis fanns ett postombud i Hasslerör efter poststationens indragning till och med november 1970. I dess datumstämpel fanns gravyren MARIESTAD POSTOMB 1.

Lyrestad

Med 300 kr i årsarvode antogs S Bredberg till föreståndare för poststationen i Lyrestad, en av de sju poststationer som öppnades den 1 januari 1875 inom Norra Vadsbo fögderi.

Vi möter honom relativt tidigt i ett remissärende. Friherre C H Leehusen gjorde tillsammans med några andra intressenter i juni 1876 framställning om att få en poststation i Sjötorp jämte viss ändring av postgången. Ur Bredbergs remissyttrande hämtas följande utdrag:

"Vad åter yrkandet av en ny poststation vid Sjötorp beträffar är jag fullt förvissad att, som inrättandet av poststation vid Sjötorp möjligtvis kan medföra indragning av stationen här, då väl svårligen Kungl. Poststy-

relsen kan medgiva en kommun av icke större omfång och folkmängd än denna att hava tvenne poststationer, en sådan åtgärd skulle vara högst ofördelaktig för största delen av kommunen som begagnar sig av denna station och endast medföra fördel för det avlägsne belägna Sjötorp och dess närmaste grannskap och i så fall bleve det nog det samma som om ingen poststation funnes inom kommunen".

Som framgår av det följande, dröjde det ytterligare tio år innan en poststation öppnades i Sjötorp. Det kom emellertid andra "anslag" mot poststationsföreståndare Bredberg. En av hans kunder, Sten Nordström i Norrkvarn, skrev den 16 december 1878 till poststyrelsen med klagomål mot Bredbergs sätt att sköta poststationen och bemöta kunderna. Bredberg fick stöd av kommunalstämans ordförande Otto Forssel, som bland annat uttalade följande i ett brev den 14 januari 1879:

"Emedan hemmansbrukaren och kvarnarrendatorn Sten Nordström i Norrkvarn åter anfört klagomål hos Kungl. Generalpoststyrelsen mot poststationsföreståndaren Herr S. Bredberg i Lyrestad, så får undertecknad vördsamt meddela, att bemälda Sten Nordström är allmänt känd för en krångelmakare vars enda diktan och traktan tycks gå ut på att komma i trakasserier med personer; att han vid senaste sammanträdet med Häradsrätten i Hofva var stämd för slagsmål och våld mot person, men att han genom betalning av en större summa penningar lyckades förlika målet. Vad Herr S. Bredberg beträffar så tror jag mig å Lyrestads kommuns vägnar kunna intyga, att han på ett mot korrespondenter tillmötesgående sätt skött sin befattning."

Postmästare Theodor Been framhöll i sitt remissyttrande den 18 januari 1879, att "klagomålen som av Nordström framstälts emot S Bredberg i egenskap av poststationsföreståndare sakna all rimlig grund". En av Nordström gjord framställning om förändrad postgång avstyrktes "på det livligaste" av slussinspektorn vid Sjötorp och poststyrelsen ansåg vid slutlig föredragning av ärendet den 25 juli 1879 att det ej påkallade vidare åtgärd.

Poststationen i Lyrestad övertogs den 1 januari 1889 av fröken Elisabeth Charlotta Bredberg. När järnvägen mellan Mariestad och Gårdsjö var under fullbordande, var

det avsett att flytta poststationen till järnvägsstationen. Ett stort antal av Bredbergs kunder slöt upp kring henne och skrev till poststyrelsen den 25 februari 1909 att de ville behålla poststationen på dess dåvarande plats. Om detta uttalade sig postinspektör Otto Schütz i Göteborg på följande sätt den 31 augusti 1909:

"Allt från början har jag tänkt mig hemställa om den nuvarande föreståndarens, fröken Elisabeth Charlotta Bredberg, kvarhållande å sin befattning och sedermera, sedan framställning i sådant syfte även gjorts, ytterligare styrkts i denna min tanke.

Fröken Bredberg, som till stor del existerar på den avlöning, hon uppbär från Postverket, har nämligen alltså sedan den januari 1889 förestått poststationen i fråga utan anmärkning".

Schütz sände med ett förslagskontrakt för fröken Bredberg, vilket gick ut på att hon skulle sköta poststationen i Lyrestad samt bekosta posttransporter mellan poststationen och vederbörande posttåg mot en ersättning av, såsom arvode 480 kr och såsom biträdesanslag 300 kr för år.

Detta gick poststyrelsen med på och i tidtabellen för järnvägsposter angavs beteckningen (ej f.) för Lyrestad. Fröken Bredberg sällade sig till de många kvinnliga trotjänare i postverket, som kanske inte fick mycket mera ut av livet än tillfredsställelsen över plikttröhet.

Den 1 april 1919 övertogs poststationen av fru Alma Kristina Werner, som redan den 1 juli följande år lämnade över den till August Valfrid Höglund. Han avgick med s k ålderdomsunderstöd vid 1948 års slut och Sven Erik Höglund trädde till. Han fick uppleva den trafikökning som gjorde det möjligt att klassificera poststationen som postexpedition från den 1 oktober 1962. Därmed befordrades han och fick titeln "stationsmästare".

Genom 1970-talets omorganisationer ändrades titeln till postmästare samtidigt som postexpeditionen började kallas postkontor (ändring i två etapper med förleden "lokal" under perioden 1977-1985). Höglunds efterträdare fick ta över ansvaret för service till drygt 500 hushåll med postadressen Lyrestad. I projekt "Nät 92" lämnades postkontoret på entreprenad enligt avtal med ICA Frejs Livs.

Under en kortare tid har posten till två postombud expedierats över Lyrestad, nämligen Midskog 28 maj 1961 - 30 april 1962 och Siggard 28 maj 1961 - 28 februari

1962. Postombudens datumstämplar har haft gravyrerna LYRESTAD POSTOMB 1 (för Midskog) och LYRESTAD POSTOMB 2 (för Siggard).

Den första lantbrevbäringslinjen från Lyrestad inrättades 1917. Den gick till Höglunda och kontraktet hade tecknats med Beda Svensson i Anderstorp Västergård. Linjen utsträcktes efter mindre än två år så att den gick över Fröåkra, Backa, Hofmanstorp, Böckersboda, Norrkvarn, Höglunda och Valkeberg. Olof Axelsson och Sten Olsson har i tur och ordning efterträtt Beda Svensson. Linjen fick ytterligare utsträckning i anslutning till indragning av poststationen i Torved och postombudet i Siggard.

Tidavad

När man beslöt om nya postgångar och poststationer för att ersätta den ordinarie kronobrevbärningen träffades avtal med lantbrukaren E E Ekman i Tidavad Frugården att köra post mellan Jula järnvägsstation och Skövde postkontor förbi den poststation som med 1875 års ingång öppnades i Tidavad. Hans ersättning blev 2 kr per mil för sträckan mellan Jula och Skövde och kr 1:60 per mil för sträckan mellan Tidavad och Jula. Till föreståndare för den nya poststationen i Tidavad antogs tf kronolänsmannen A W Lundström med 200 kr i årsarvode. När hans förordnande som länsman löpte ut den 15 september 1875, övertog hans svägerska änkefru Hanna Lundström poststationen.

Hanna Lundström blev inte gammal i gården. Den nytillträdande länsmannen Thure Axel Hjalmar Carlstein tog nämligen över redan den 1 februari 1876. Under hans tjänstgöringstid lades postlinjerna om och Tidavad fick från sommaren 1902 sin post två gånger i veckan via en 48 km lång kärrpostföringslinje från Mariestad över Ullervad, Ek, Låstad, Tidavad, Ekbyvall och åter till Mariestad via Ullervad.

Efter Carlsteins död i juni 1907 blev änkan Syster Amalia Constantia Carlstein föreståndare och uppehöll befattningen till och med 1915. Därefter blev det handlar-

skräet som tog hand om postverksamheten i Tidavad: Axel Hellström (1916-1923), Frans Arvid Jonsson/Undell (1923-1924 och 1926-1962) och Anton Georg Carlsson (1924-1925). När Frans A Undell avgick med 1962 års utgång, hölls befattningen vakant med Barbro Sofia Undell som vikarie. Poststationen drogs in med februari månads utgång 1971.

Torsö

Även Torsö fick en egen poststation den 1 januari 1875. Till föreståndare utsågs skolläraren A M Elmén med årsarvode på 200 kr. Posten transporterades dit onsdagar och lördagar med gång- och roddpost från Mariestad. För detta tecknades kontrakt med löjtnanten W Blix i Bölstad. Hans arvode blev kr 1:48 för var postföring fram och åter. Det är ovisst om han själv fullgjorde arbetet eller om han anlätade en "underentreprenör".

Postförvaltarna blev genom ett cirkulär från poststyrelsen i september 1875 anmodade att lämna uppgifter om resultatet vid de små poststationerna. Av den sammanställning som postmästare Theodor Been skickade till poststyrelsen i februari 1876 framgick att frimärken hade sålts i Torsö för kr 86:48 under hela år 1875. Det täckte inte ens hälften av poststationsföreståndarens lön. Någon omedelbar indragning blev det inte, men hotet fanns kvar.

Vid postmästare Beens sammanträde med landssekreteraren och landskamreraren i Mariestad den 18 juni 1877 ifrågasattes indragning av 21 skaraborgska poststationer i samband med att lantbrevbäring skulle införas. Efter kontakt med postmästaren erbjöd sig poststationsföreståndare Elmén den 9 januari 1878 att nedsätta sitt årsarvode till 100 kr om poststationen fick bibehållas.

I sin redovisning av ärendet till poststyrelsen i maj 1878 skrev landskansliet bl a följande:

Beträffande linjen Mariestad-Torsö får, med överlämnande av poststationsföreståndare Elméns skriftliga åtagande att för årligt arvode av 100 kronor förestå stationen å Torsö, Landshövdingeämbetet föreslå, att

denna postbefordran måtte, med bibehållande av nämnda station, ombesörjas fortfarande såsom hittills med båt över Väneren till poststationen. Kostnaden därför, enligt nuvarande kontrakt och med den ovanberörda nedsättningen i poststationsföreståndarens arvode, skulle komma att utgöra 308 kronor. För lantbrevbäringen, som, i händelse den kommer till stånd på denna linje, lär bära utgå från Hasslerör klockan 9 fm måndagar och torsdagar efter postens ankomst dit från Mariestad, vidare över Sundet vid Sundsörn fortsättas till Kapellet å ön, beläget 2 mil från Hasslerör med brevtväckningsställen i Sundsörn, Hof Torsö 0,1 och Kapellet 0,1 mil från brevbäringslinjen samt återbefordras samma väg tisdagar och fredagar från Kapellet så tidigt att brevbäraren kan inträffa vid Hasslerör i god tid innan posten från Hova till Mariestad till Hasslerör anländer, bliver kostnaden säkerligen drygare, ty om det får antagas, att en brevbärare å denna besvärliga linje ej kan anskaffas billigare än för 1:50 kanske 2 kronor för varje tur; så komma postverkets utgifter för brevtväckningen medelst lantbrevbärare å samma linje, beräknat efter 4 turer i veckan, inklusive 25 öre färjpenningar för varje överfart av sundet, att uppgå till respektive 364 å 468 kronor."

Den mångordiga kostnadsberäkningen bidrog till att poststyrelsen beslutade bibehålla poststationen på Torsö med till hälften nedsatt årsarvode. Men detta drabbade inte Elmén, för han avled den 7 oktober 1878, mera än ett kvartal innan den nya organisationen skulle ha trätt i kraft. Tf skolläraren A G Lundberg hade under Elméns sjukdom vikarierat för honom och han fick nu fortsätta därmed. Han flyttade emellertid från Torsö den 8 december 1878 och tf skolläraren A Lindgren fick överta poststationen, nu med det till 100 kr nedsatta arvodet. För honom utfärdades dock inte något kontrakt.

Beslut om ett sådant med arrendatorn Johannes Olson fattades den 24 februari 1879 för tillträde från och med mars. Han blev på sin post i mer än 40 år och avgick först i sitt 78:e levnadsår. Den 1 juli 1920 övergick befattningen till kyrkoherde Sven Albin Hallman men blott för ett år tills småskollärarinnan Brita Elvida Nordahl tog över den 1 juli 1921. På nyåret 1927 blev

lägenhetsägaren Johan Edvard Larsson föreståndare. Han avgick den 1 september 1944, då Axel Georg Johansson tog över för en ny period på nästan två decennier. Asta Maria Jaremark blev föreståndare den 1 juli 1963 som den sista i raden av postchefer på Torsö. Poststationen drogs in den 1 november 1968.

Under poststationens sista 30 år expedierades posten till postombudet i Bromösund över Torö. Postombudet fanns under tiden 1 maj 1938 - 31 oktober 1968 och använde en datumstämpel med gravyren TORSÖ POSTOMB 1.

Sjötorp

En lagligen utlyst kommunalstämma hölls den 20 april 1876 med Hassle pastorat i sockenstugan. Protokollets 5:e paragraf berör postfrågan med ansökan till poststyrelsen bl a om att få en poststation i Sjötorp. Framställningen kom till poststyrelsen den 8 juni 1876 och remitterades genast remitterade den till postkontoret i Mariestad. En motståndargrupp bildades genast av fruktan för att bifall skulle medföra indragning av poststationen i Lyrestad. Kyrkoherde Carlberg fanns bland undertecknarna av den skrivelse som gruppen skickade till poststyrelsen.

Sedan postmästare Theodor Been lämnat kompletterande uppgifter till poststyrelsen den 6 juli 1876 (dnr 8135/1576; 1885), beslöt poststyrelsen om viss ändring i postgången men inte om någon poststation i Sjötorp.

En ny begäran om en poststation i Sjötorp sändes till poststyrelsen den 21 september 1885 av ordföranden i Göta kanaldirektion. Även nu reagerade man i Lyrestad och skrev ett långt brev till poststyrelsen för att värna om den egna poststationen. Det undertecknades av kyrkoherde L Nyberg samt kommunalstämmans och kommunalnämndens båda ordförande. Även poststationsföreståndare Bredberg i Lyrestad skrev i ärendet, genom ett brev den 6 oktober 1885 till postmästare Been i Mariestad. När den sistnämnde redovisade ärendet till poststyrelsen den 22 oktober 1885, skrev han bl a följande:

"Ehuru gagnet och även behovet av poststation vid Sjötorps kanalstation, särdeles sommartiden, då sjöfarten är i gång, kunde vara beaktansvärt, synes vid det förhållande att nuvarande poststationen i Lyrestad, såsom centralt belägen inom församlingen svårligen kunde förflyttas till Sjötorp, beläget i ett hörn av församlingen och skulle återigen ny poststation inrättas vid Sjötorp, komme i så fall tvenne poststationer att finnas inom samma kommun med ej större vidd än 1 1/2 kvadratmil".

Poststyrelsen var emellertid positiv till två poststationer trots detta och lät postmästaren genom pålysning i Lyrestads kyrka infordra anbud å postföring med gående bud fyra gånger i veckan fram och åter mellan Lyrestads poststation och Sjötorp. För den blivande poststationen fanns redan ett erbjudande från slussinspektör Johan Carlsson att sköta den med 240 kr i årsarvode. Det blev en del förvecklingar men den nya organisationen kom i gång den 1 maj 1886, som också blev födelsedagen för Sjötorps poststation.

				Lyrestad--Sjötorp.			
				(Gångpost.)			
				(Från den 3 maj 1886.)			
M.	Th.	—	12,0	} 0,6	Lyrestads poststation (kanalstation)	} T. F.	8,0
T.	F.	—	9,15		Sjötorps poststation (kanalstation)		
M.	Th.	1,30	—		} T. F.	—	
T.	F.	10,45	—				} M. Th.

Detta är den tidtabell som tillämpades när poststationen i Sjötorp inrättades.

Fredrik Sandberg övertog poststationen med 1890 års ingång, alltså med 240 kr i årsarvode. Han avled i april 1909 och nu flyttades poststationen till handlanden Gustaf Erik Otterström, som också behöll den till sin död. Den 1 april 1940 blev fru Naemi Fredrika Kornelia Isgren föreståndare och från den 1 juli 1951 var det skogsarbetaren Assar Karl Paul Andersson, som satt vid rodret. Han fick pension vid halvårsskiftet 1972. Hans efterträdare har fått uppleva de expansiva 70- och 80-talen med bl a ändrad terminologi. Denna har exempelvis medfört att poststationer börjat kallas postkontor. Närmare 400 hushåll betjänas med post i Sjötorpsområdet.

Tångeberg

Vid kommunalstämman med Färeds kommun i skolan fredagen den 27 december 1889 uppdrog stämman enhälligt åt skolläraren A Engqvist att begära bidrag från postverket för att fortskaffa post till och från Färed.

Han fullgjorde sitt uppdrag den 5 mars 1890. I brevet till poststyrelsen menade han att "få församlingar - om än någon - inom Skaraborgs län torde finnas, som äro så vanlottade uti flera hänseenden, som Färeds församling". Den långa och tungt motiverade skrivelsen utmynnade bara i den blygsamma begäran att Färeds kommun skulle få ett årligt bidrag av 25 kronor för att avlöna ett postbud från och till Hasslerör två gånger i veckan. Hans uppgifter blev delvis vederlagda av poststationsföreståndare Lundvall i Hasslerör och poststyrelsen fann vid föredragningen den 18 mars 1890 att framställningen inte borde föranleda till vidare åtgärd.

*Min svar ä Hens Engqvists
skrifvelser får jag meddelat att från Hasslerör
till Färed för ett gångbud är ic mer än något
öfver 1/2 mill, och att 1/4 hemman af försam-
lingen ic vill hafva sin post befordrad den
vägen som Hens Engqvist vill, ty de ha de
lika långt och med besvärligt att hämta den
hos Hens Engqvist än i Hasslerör, och att
församlingen är medellös är ic någon sam-
ning ty de hafva endast 4 fattighjon,
Hasslerörs Poststation den 14 Mars 1890.*

*Högaktungförd
A. Lundvall
Poststationsföreståndare*

Introduktion

Förlagan till denna skrift tillverkades för åtskilliga år sedan. Med erfarenhet av produktionen under tiden sedan dess har jag funnit det angeläget att kunna informera mina läsare om bakgrunden till häftet och till sedan dess för mig inträffade förändringar på det produktionstekniska området. Detta krävs inte minst på grund av att häftet är så påvert i sin utformning.

Under en sommar på 1970-talet, då jag tjänstgjorde på poststyrelsens presstjänst, fick jag ökat intresse för postens historia. Ledig tid kunde jag utnyttja i centralarkivet där studierna gav mig sådan information som jag trodde skulle kunna glädja andra i omarbetad form. Detta ledde bl a till att jag länge efter återkomsten till Växjö skrev boken "Posthistoria från Ljungby kommun", utgiven 1980.

För att kunna erbjuda den till ett lågt pris beställde jag 1000 exemplar, men det skulle visa sig att intresset var lågt. Trots den därav betingade förlusten gav jag mig på en andra bok, denna gång med en förändrad titel, sedan en god vän sagt mig att ordet posthistoria inte hade någon säljande effekt. Den andra boken fick därför namnet "Kommunikation i gränsbygd".

Den gick litet bättre, kanske därför att såväl hembygdsvännerna i gränstrakten mot Skåne som medlemmarna av Traryds frimärksklubb var intresserade. Bara en liten del av upplagan, även denna gång 1000 ex, ligger kvar osåld. Intresset för den andra boken gav mig nytt hopp och jag skrev 1982 boken "Kommunikation i Västbo". Resultatet blev i stort sett samma som för gränsbygdsboken efter en reklamkampanj hos hembygdsföreningar i Jönköpings län.

Uppmuntrad av detta gav jag mig i kast med en fjärde bok, "Kommunikation i Allbo". Denna, på 224 sidor, gick däremot inte alls bra och större delen av upplagan ligger kvar osåld. Detta gäller tyvärr också de följande böckerna. De är i dag ett lysande exempel på kapitalförstöring. En vän i Smålands författarsällskap kommenterade mina bekymmer om detta ungefär med orden: "Du får väl göra som andra, när deras böcker inte går att sälja, d v s strimla dem". Det rådet har jag inte följt men jag förmodar att de osålda exemplaren blir förstörda på ett eller annat sätt efter min bortgång.

Ändå har jag inte slutat med produktionen av posthistoria. När jag kåserat för hembydsföreningar och filatelistklubbar om postens historia, har intresse nämligen funnits, dock inte så stort att jag kunnat finna belägg för behovet av en på vanligt sätt tryckt bok.

Jag har därför försökt lösa problemet med skriftlig presentation av framforskade uppgifter på ett annorlunda sätt. Med hjälp av en ordbehandlare har jag skrivit texter som omfattar så begränsade områden att de kan inrymmas på högst 50 sidor. Skrifter på 20-50 sidor har jag möjlighet att tillverka själv. Jag gör en förlaga som finns tillgänglig för kopiering varje gång någon önskar ett exemplar.

Det betyder att lagerhållningen begränsas till förlagan. Det har under en tioårsperiod hunnit bli många sådana. Av de flesta har blott ett fåtal kopior gjorts efter hand, men det finns några skrifter som har efterfrågats så mycket att jag fått anledning sätta förlagan i min lilla kopiator många gånger, ja ända upp till ett 40-tal.

Jag har till och med några läsare som uttrycket önskan om att förvärva ett exemplar av varje skrift i min produktion. Dessutom är Postmuseum en given avnämare. Men det har aldrig blivit fråga om så stora upplagor att kostnaderna för förlaga och den efter hand något moderniserade maskinparken kunnat täckas.

För de första häftena (nr 31-81 och 101-185 enligt förteckningen sist i detta häfte) använde jag en Amstrad ordbehandlare. Därefter har jag oftast använt den Acer varmed jag arbetar nu i kombination med en Panasonic skrivare. De är för länge sedan omoderna men täcker mitt behov. Jag hade dock gärna velat kunna komplettera med en scanner eller en modernare skrivare, så att jag kunnat redigera direkt på skärmen. Jag måste nu nöja mig med att göra förlagan färdig med hjälp av en sax och en klisterpinne över en enkel ljustlåda. Ändå har ännu ingen av mina läsare klagat på dålig kvalitet. Jag vågar förmoda att med möda framforskade uppgifter har förblindat dem så mycket att de inte ägnar själva utförandet någon större uppmärksamhet. Kanske är de för snälla.

Dessa sidor har jag gjort som ett tillägg till den ursprungliga förlagan för att på ett enkelt sätt kunna lämna en för mig angelägen information om min verksamhet. Det är inte någon vinstgivande hobby men glädjande för mig att kunna utöva den utan de stora ekonomiska uppoffringar som den krävde under de första åren.

Sist i häftet lämnas en förteckning på samtliga skrifter i den posthistoriska serien. Min ambition är, att innan livsfunktionen avtar för mycket, kunna återge mera av vad de gamla dokumenten döljer. En målsättning, kanske ouppnåelig redovisas på nästa sida.

När jag började skriva posthistoria, var målet att täcka småländsk sådan i vad gäller landsbygdens postanordningar. Städerna ville jag lämna därhän av flera skäl, framför allt på grund av svårigheten att få fram detaljer i den ofantligt omfattande dokumentationen i postens mer än 3000 hyllmeter digra arkiv. Det var också med den målsättningen jag arbetade när jag till sist gav upp tanken på fortsatta böcker, efter att det visat sig att böckerna om posthistoria i Jönköpings län inte alls blev efterfrågade (nr 11, 12 och 15 i förteckningen sist i detta häfte). Ca 2500 ex av dessa tre utgåvor ligger osålda i min friggebod och kommer väl att förintas så småningom.

Det var alltså dags att gå över till en annan presentationsmetod på sätt som jag redovisat på föregående sida. Men målsättningen har jag behållit, d v s att inte lämna någon poststation på landsbygden därhän. Detta gällde nu inte längre bara Småland utan hela Götaland och även Svealand.

De geografiska områdena för varje häfte får nu inte omfatta för stora ytor, eftersom jag inte kan tillverka tjocka skrifter. Innehållen i varje häfte kan därför variera från en enda socken till ett helt härad, åtminstone ett litet sådant. Jag har också funnit det lämpligt att låta häften omfatta posten kring järnvägslinjer.

Detta framgångssätt har emellertid lett till att vissa vakuum har uppstått på olika håll i landet. Min avsikt att skriva något om varje postanstalt utanför stadsområden kan delvis fullföljas, om jag täcker upp enstaka orter, som så att säga blivit över efter tidigare vald indelning. Jag har därför börjat göra små skrifter som speglar posthistorien på enstaka orter inom ett landskap, orter på inbördes avstånd som sammanförs utan att de egentligen har med varandra att göra, men vars posthistoria speglar händelser av skilda slag.

En annan målsättning är att kunna komma med en skrift som förklarar posttekniska termer och hänvisar till sidor i skrifter där jag lämnar exempel på praktisk tillämpning av gällande regler. En sådan skrift tänker jag också låta innehålla ett alfabetiskt register över alla de poststationer, som jag berättat om och en uppgift över numret på den skrift i vilken man finner uppgifter om den önskade poststationen. Det finns redan orthänvisningar i 1988 års upplaga av skrift nr 200 till drygt 4000 "behandlade" orter, men denna saknar register för posttekniska termer.

Om Du som nyttillkommen läsare orkat med att ta del av denna sent tillkomna introduktion, hoppas jag att Du också är intresserad av att läsa fortsättningen av detta nu kompletterade häfte.

Växjö i april 2000

Efter kommunalstämman i skolsalen den 30 oktober 1891 kom Färeds socken igen med en ansökan, denna gång om en poststation, som "en lämplig person" anmält sig vilja sköta för 75 kr om året. Denna gång "gick det vägen" som man säger och poststationen öppnades med 1892 års ingång. Med ett avtal som gav honom 75 kr om året blev han skyldig att inte bara sköta poststationen utan även ansvara för postbefordring till och från Hasslerör. Den 27 augusti 1894 sade han upp sitt kontrakt på grund av att han vid årets slut skulle frånträda lärarbefattningen och stod utan lokal för poststationen.

För tillämpning från 1895 års ingång tecknades nu kontrakt med lantbrukaren Ernst Erland Efraim Engqvist om samma uppgifter mot oförändrat arvode. Samma villkor gällde även för efterträdaren vid 1904 års ingång, folkskolläraren Pehr Johan Hjalmar Samuelsson. Villkoren förbättrades emellertid under det kvarts sekel som han svarade för poststationen. Handlanden Johan Birger Oskar Engqvist tog över den 1 oktober 1930.

I ett brev den 27 april 1932 anmodade poststyrelsen de sju postdirektörerna att lämna yttranden om eventuell indragning eller utbyte mot postombud av poststationer med årsuppbörd av högst 500 kr. Poststationen i Tångeberg låg på gränsen (504 kr i uppbörd 1932). Postdirektören i Göteborg ansåg i sitt svar till poststyrelsen den 29 mars 1932 att för vissa poststationer, däribland Tångeberg, frågan borde "få vila ytterligare ett år, för att därefter, sedan erfarenhet vunnits beträffande rörelsens tendenser åt ena eller andra hållet, ånyo upptagas till prövning".

Poststyrelsen beslöt den 1 april 1932 att de berörda poststationerna tills vidare skulle behållas. Det blev ett långt "tills vidare" och handlanden Engqvist behöll den till och med oktober 1950. Då ersattes den av ett postombud, vilket i sin tur fanns kvar till mars månads utgång 1959. Dess datumstämpel hade gravyren TÖREBODA POSTOMB 2.

		Hasslerör—Tångeberg.					
		(Gångpost.)					
		(Från den 1 januari 1892.)					
		Nymil.					
T. F.	—	11,30	0,7	Hasslerörs poststation (gästgifvaregård)..	T. F.	10,30	—
T. F.	1,0	—		Tångebergs poststation (Färes skolas)..	T. F.	—	9,0